REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURĬ de ANUNŢURĬ:
în Viena la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiecare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 273. Braşov, Vinerĭ 13 (26) Decemvrie 1902.

Invĕţătorii de stat şi ai noştri.

I.

Guvernele nóstre caută şi află, sĕu, mai bine ḑis, făuresc contraste între cetăţenii de diferite naţionalităţĭ cu scop ostil liberei şi firescei lor desvoltărĭ naţionale. Nemaghiarii, cât timp ţin la naţionalitatea lor — şi la acésta vor ţiné în vecĭ — sunt privițĭ ca inimicii statului. Acésta este sorgintea nedreptăţilor, ce trebue ei sĕ le îndure.

Dintre tóte nedreptăţile, câte se fac naţionalităţilor nemaghiare, nicĭ una nu e aşa de dăunósă pentru aceste şi aşa de desastrósă pentru ţéră însăşĭ, ca politica urmărită de guvernele ungare pe terenul învĕţămêntului poporal. Acésta politică se póte caracterisa cu cuvintele: „Invĕţaţĭ unguresce, sĕu rĕmâneţĭ butucĭ“.

Pe la oraşe şi sate maghiare se ridică din visteria publică palaturĭ de învĕţămênt cu mulţime de învĕţătorĭ şi învĕţătóre bine plătite. Nemaghiarii sĕu trebue sĕ-şĭ susţină din banii proprii, pre lângă că susţin cu dările lor şi şcólele statului, şcolĭ cu limba lor maternă ca limbă de predare, sĕu sĕ-şĭ dea copiiĭ la şcólele statului, unde, în contra legei, li-se propune într'o limbă neînţelésă de ei şi nu se pot destepta.

Un joc frivol acesta cu cea mai sântă datorinţă a fie-cărui guvern din lume, adecă cu datorinţa de a-şĭ deştepta cetăţenii şi a-i face capabilĭ de a puté susţiné cu onóre lupta de concurenţă cu popórele altor state.

Acest joc frivol se va rĕsbuna odată cumplit asupra acestei ţĕrĭ nefericite. Vom ajunge în privinţa culturală códa şi prada tuturor popórelor şi statelor, carĭ ne încunjură, căcĭ societatea maghiară, care singură mai are ceva trecere înaintea guvernului omnipotent, orbită de grandomanie, aprobă frivolul şi periculosul joc.

Dăscălimea, la începerea vieţeĭ aşa ḑise constituţionale solidară şi cu voce puternică şi respectată în tr'ale învĕţămêntului poporal, aḑĭ e o nulă mare în politica învĕţămêntului, căcĭ este împărechiată şi înstreinată de către olaltă prin diferite plăţĭ şi rangurĭ. Cei de stat, veḑĭ dómne! având plăţĭ mai bune şi socotindu-se a fi şi mântuitorĭ de stat, desconsideră pe cei comunalĭ şi confesionalĭ şi se geréză ca aristocraţii învĕţătorimei.

„*Divide et impera*“ a făcut din dăscălimea din ţéră, care odinioră prescria şi impunea guvernului direcţiunea învĕţămêntului poporal, o turmă blândă, care nu mai cugetă, ci esecută orbiş.

Guvernul acum se pregătesce a crea şi mai mare prăpastia între învĕţătorii de stat şi cei comunalĭ şi confesionalĭ. Ridică plata fundamentală a învĕţătorilor regulaţĭ dela 500 fl. şi banĭ de cuartir, la 700 fl. şi banĭ de cuartir, până-ce ai noştri, adecă cei confesionalĭ, în multe locurĭ n'au nicĭ 300 fl., ér décă ajung la cvincuenale şi le şi pretind, se póte întêmpla sĕ fie şi scoşĭ din post sub un pretext sĕu altul, ca sĕ se pótă alege alţii, de cei mai eftinĭ.

Nu-i vorbă, că învĕţătorul, care absolvă 4 clase gimnasiale şi alte 4 preparandiale şi căruia i-se încredinţéză cele mai scumpe odóre, copiiĭ, ca sĕ-i créscă şi invețe, merită cele 700 fl. Dér de ce nu se dă tot acésta plată şi învĕţătorilor confesionalĭ? N'au ei tot aceeaşĭ calificaţiune? Nu fac ei familiei, statului şi omenimei tot aceleaşĭ servicii ca şi cei de stat?

De ce nu li se dă déră aceeaşĭ plată?

De aceea pentru că confesiunea, care trebue sĕ plătéscă totodată şi pe dascălii statului, nu-i póte plăti pe ai sĕi tot aşa de bine.

Ce anomalie! Pe acela, care nu te servesce, îl plătescĭ mai bine, decât pe cel care te servesce!

Cancelarul rus Lambsdorff în Budapesta. In călĕtoria sa spre Belgradul Serbiei, contele *Lambsdorff* a sosit alaltăerĭ în Budapesta. El venise prin Lemberg şi a sosit în capitala ungară cu trenul de amiaḑĭ, însoţit de doi lachei. A descins la Hotel „Hungaria“ unde scurt după sosire l'a visitat consulul rus din Budapesta prinţul *Lvov*. Lambsdorff i-a declarat consulului, că doresce a călĕtori în cel mai mare incognito. N'a primit nicĭ o visită, nicĭ n'a făcut nimĕnui visite. decât prinţului Lvov. Lambsdorff şi-a schimbat planul de călĕtorie, căcĭ n'a plecat alaltăerĭ séra spre Belgrad, ci numai erĭ după amiaḑĭ la 2 óre şi 40 m. Lambsdorff sosesce aḑĭ la Belgrad, de acolo va merge la Niş şi apoi la Sofia. Din Sofia plécă la 28 Dec., la 29 va fi érăşĭ în Budapesta şi de aicĭ va merge spre Viena.

Din comitatul Hunedórei.

Deva, 21 Decemvrie n.

Stimate d-le Redactor!

Pe ḑiua de erĭ 20 Decemvrie st. n. 1902 a fost convocată adunarea generală estra-ordinară a comitatului nostru c'un program destul de variat. Adunarea fù deschisă de fişpanul Barcsay Kálmán şi până către amédĭ, s'au măcinat repede aprópe 80 de obiecte. Membrii au fost fórte puţinĭ de faţă; discusiunĭ meritorie mai de loc.

După publicarea legilor sancţionate şi cetirea câtor-va ordinaţiunĭ ministeriale, s'au ales un membru nou în comisiunea administrativă şi doi membri, carĭ vor asista la predarea perceptoratului comitatens.

Inainte de a-se trece la causele interne, apelaţiunĭ şi petiţiĭ, membrul *Francisc Hossu-Longin*, a cerut cuvêntul, pentru a adresa vice-şpanului o interpelare.

Drept motivare a interpelării, oratorul espunênd casul cu părintele Iosif *Stupinianu*, arată câtă indignare a cuprins pe fiiĭ sufletescĭ ai numitului preot, când au aflat cum el a fost tractat şi cât de nesfit se vatĕmă aḑĭ dreptul şi autoritatea eclesiastică.

In considerare, decĭ, că vice-şpanul, ca primul funcţionar al comitatului, are chemarea şi datoria sĕ vegheze nu numai asupra liberei esercitărĭ a instrucţiunei religióse morale, ci şi asupra libertăţiĭ personale a acelor, carĭ sunt încredinţaţĭ cu instruirea religiósă a tineretului, îi adresez următórea:

Interpelare:

1) Are cunoscinţă d-l vice-şpan, că Ilustr. Sa d-l Episcop gr. cat. din Lugoş, în tómna acésta, a numit paroch gr. cat. în Bârcea-mare pe părintele Iosif Stupinianu, cu însărcinarea, ca sĕ administreze şi filiala Deva şi că tot-odată sĕ fie şi catechet la şcólele reale, la preperandia de stat şi la şcóla de fetiţe din Deva?

2) Are cunoscinţă d-l vice-şpan despre aceea, că în sĕptĕmânile trecute senatul şcolar din Bârcea-mică, a interḑis numitului catechet a se functiona, în şcóla de stat din acea comună?

Şi décă are cunoscinţă, sĕ ne spună:

3) Din ce motive şi pe basa căror *date positive* numitul catechet a fost oprit de a-şĭ împlini datorinţele impuse lui de superioritatea bisericéscă?

4) Are cunoscinţă d-l vice-şpan despre articolul: „*Nem szabad magyarul beszélni*“. (Nu-i iertat a-se vorbi unguresce) ce a apărut în ḑiarul „*Hunyad vármegye*“ de la 11 Decemvrie a. c. nr. 99?

Şi décă are, sĕ ne spună:

5) Décă d-l vice-şpan consideră de compatibil, ca organul oficios al comitatului, sĕ publice asemenĭ comunicate?

Şi cu deosebire, sĕ ne spună:

6) Că óre adevĕrat sĕ fie, ce se vorbesce, că adecă articolul menţionat ar fi fost inspirat de d-sa, sĕu de care-va din gremiul comitatului?

7) Ce mĕsurĭ a luat, ca sĕ se apere dreptul catechetului şi ca acel organ oficios al comitatului, sĕ fie adus la reson?

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Haina albă.

De François Coppée.

Brasilienii cu colórea lor ca cea a tutunului, cu lanţurĭ de aur în gât şi cu portofelurile lor pline de bancnote imperiale, îşĭ închipuesc, că cunosc Parisul, îndată-ce au asistat la representaţia unei operete, s'au plimbat odată cu trăsura prin Bois de Boulogne şi au mâncat ceva într'un restaurant de nópte; ér noi suntem nisce zevzecĭ bunĭ de inimă, carĭ acordăm celui dintâiŭ venit titlul de „Parisian“, îndată ce vedem, că pricepe repede un calambur şi că cunósce preţul unei frumuseţĭ de modă. In realitate, nu sciu décă o vieţă întrégă de observare ar fi suficientă, spre a scruta acest oraş monstru, în care fie-care cartier, fie-care stradă îşĭ are timbrul sĕu particular. caracterul sĕu original. Deosebirea între figurĭ este atât de frapantă, în cât transferarea lor într'un alt oraş pare cu desĕvêrşire imposibilă. Ce surprisă ar fi d. e. pentru un oţios, care tótă ḑiua mĕsóră străḑile, décă ar vedé un acţionar din cartierul bursei, trecênd prin curţile pacînice ale Academiei!

Varietatea acésta nesfîrşită în tipurile de stradă ale marelui oraş este pentru adevĕratul Parisian, pentru Parisianul băştinaş, un isvor nesecat de interes şi conservă într'însul, décă este dotat cu puţină fantasie, vioiciunea impresiilor, pe carĭ le are de esemplu un voiagior, care a sosit d'abia a séră.

Eu însu-mĭ, care sunt născut în Paris şi am locuit în tot-déuna aicĭ şi care m'aş puté plânge ca Alfred de Musset, că cunosc fie-care piatră de pavagiu, rĕmân adesea uimit de descoperirile, ce le fac la preumblările mele aventuróse. Aşa am dat în dosul fabricei de gobeline de tabloul sombru al unui canal venețian, ér în Grenelle, câţi-va paşĭ de la Champ de Mars de o piaţă publică din Cairo, muiată în arşiţa sórelui de sud, formând óre cum un cadru potrivit pentru asasinarea generalului Kleber, care fusese străpuns de către fanaticul Suleiman-el-Habbi cu şése împunsăturĭ de pumnal.

Când m'am mutat în colţul liniştit al cartierului St. Germain, unde locuiesc acum de 10 anĭ, îndrăgisem în curênd strada adormită, aprópe ca la sate, numită strada Rousselet, care se începe imediat în faţa porţiĭ mele. In secolul 17. se numia „Strada vacilor“, şi de sigur, că nu era atuncĭ, de cât o mică stradă înfundată, însĕ câţi-va aristocraţĭ îşĭ zidiseră deja acolo vile şi tot aicĭ nu departe de caşa alienaţilor murĭ şi Madame de la Sablière, eminenta amică a lui Lafontaine. — Dintr'un palat din secolul trecut, la colţul străḑii Oudinot s'a făcut spitalul călugărilor Sfântul Ioan de Deo, şi pomii frumósei lor grădinĭ se înalţă peste vechiul şi stricatul zid, ce se întinde aprópe pe întréga lungime a străḑii Rousselet. Pe partea de dincolo este o serie de case sĕrăcăcióse, unde locuiesc industriaşĭ şi micĭ funcţionarĭ. Strada Rousselet are un pavagiu din cele mai ticălóse, luxul unui trotoar nu se observă de cât pe icĭ pe colo; ea a fost una dintre cele din urmă străḑĭ, din carĭ au dispărut laternele de petrol. Prăvălii puţine şi şi acestea fórte modeste: Prăvălia ciobotarului, care vinde încălţăminte vechĭ; pivniţa întunecósă a negustorului de cărbunĭ din Auvergne; cârciuma la capĕtul străḑii, cu firma clasică: „La colţul bun“, şi nisce băcăniĭ scunde, în carĭ de vr'o 20 de anĭ îmbĕtrânesc nisce bombóne în cutii de sticlă, topindu-se vara şi îngheţând érna; alăture de ele se vĕd nisce tablourĭ representând nisce husarĭ în uniforma de la 1840 şi portretul împrejmuit cu câte-va strofe dintr'o poesie a jidovului rĕtăcitor. — Inaintea ferestrelor stau întinse la uscat nisce albiturĭ, ér într'un băltoc se scaldă raţele. Ai crede că te afli într'un oraş provincial, într'una din mahalalele, carĭ stau în contact imediat cu ţéra şi mahalaua formézá un fel de transiţie între oraş şi sat.

Fiind-că trăsurile trec cam rar prin strada Rousselet, părinţiĭ îşĭ lasă copiiĭ sĕ se jóce în mijlocul străḑii. Sunt fórte mulţĭ copii aicĭ, de óre-ce ómenii sĕracĭ hubar n'au de doctrinele naţionaleconomului Malthus. Ei nu sunt aşa îngrijaţĭ de băieţiĭ sĕu fetele lor, carĭ la etatea de 12 anĭ întră la ucenicie şi când sunt de 16 anĭ îşĭ câştigă singurĭ pânea.

Pe la órele 4, când ies elevii de la şcóla călugărilor din strada Vanneau, strada Rousselet se umple de copii. Fiindcă trec adesea pe acéstă stradă, îi cunosc acum pe toţĭ, mĕ interesez de ei şi le

Vice-şpanul în rĕspunsul sĕu se făcea ca de obiceiŭ, cum se dice, „cădut de pe lopată“, esprimându-şi mirarea, cum de este tras la rĕspundere şi pentru nisce lucrurĭ ca cele ce s'au espus în interpelarea de mai sus. Cu tóte aceste, a aflat de necesar a declara, că d-sa, ca vice-şpan n'are cunoscinţă oficială despre numirea de paroch şi catechet a părintelui I. Stupinianu, — şi nicĭ despre procederea senatuluĭ şcolar din Bârcea-mică (care l'a suspendat pe catechet din postul sĕu). Mai departe a declarat, că comitatul Hunedóreĭ, până în present, n'are organ de publicitate oficios, decĭ pentru acel comunicat, pe care şi d-sa l'a cetit, are sĕ rĕspundă numai redactorul. Terminând dice, că de comun neînţelegerile causéză şi înveninéză divergenţele de păreri.

Cere, ca rĕspunsul sĕu sĕ se ia la cunoscinţă.

Fişpanul, drept desluşire spune, că păr. I. Stupinianu nu a fost numit catechet la Bârcea-mică din partea ministeruluĭ.

Interpelantul Francisc *Hossu Longin* declară, că nu e mulţumit cu rĕspunsul, pentru-că:

Are cunoscinţă positivă, că casul părintelui I. Stupinianu s'a pertractat în comisiunea administrativă, unde şi d-l vice-şpan a fost de faţă, şi d-sa n'a avut nicĭ un cuvênt pentru apĕrarea huiduituluĭ. Apoi peste tot nu înţelege cum s'a şi putut pertracta causa acolo, când bine este sciut, că părintele catechet nu putea fi tras la rĕspundere, decât de superioritatea luĭ eclesiastică.

Nu cum-va — dice interpelantul — tótă acéstă afacere a înscenat'o d-l inspector şcolar (Rhety), ca sĕ repareze încâtva deruta d-sale de la ultimele alegerĭ de deputaţĭ din Braşov şi Deva — şi fiascul cu petiţia de mai dilele trecute?... (Rîsete).

Dér unde rĕmâne libertatea personală şi constituţională, décă deja şi prin comitate, şi anume într'un comitat cu majoritate română, cum e al nostru, un preot şi catechet român póte fi tractat aşa, precum a fost tractat parochul nostru şi catechetul copiilor noştri? — şi la care tractare, primul oficial al administraţiunei privesce cu mânile în sîn?

Până acolo sĕ fi ajuns, ca preotul român sĕ pótă fi batjocurit şi huiduit de orĭ şi cine, pentru-că îşĭ împlinesce datoria de preot, pentru-că le dice copiilor românĭ *sĕ-l salute românesce?*

Orĭ nu este lucru de rîs, când un preot român, întâlnindu-se cu şcolarii sĕi românĭ, e salutat de ei cu: *„Iurigel“*, *„Alisolgaja“*, *„Şocolom kezi“* şi alte bazaconii de aceste?... (Rîsete).

Dér orĭ are, orĭ n'are cunoscinţă oficială d-l viceşpan despre numirea parochului şi a catechetului, orĭ e numit, orĭ nu e numit de ministeriu, casul în sine e cu mult mai grav, decât ca viceşpanului sĕ-i fie permis a aproba aşa dicênd, góna şi hula pornită contra autorităţii bisericeĭ nóstre, cu tóte că nu scie omul ce sĕ facă, sĕ ia în serios, séu sĕ ridă de comunicatul amintit, de care aşa se vede acum şi d l vice-şpan se feresce, un comunicat de acelea, de carĭ apar acum tot mai des prin diarele nebotezate. (Rîsete)

Şi eu sunt de părerea d-lui viceşpan, că: de comun neînţelegerile causéză şi înveninéză divergenţele de păreri; chiar pentru aceea aşteptam şi noi, sĕ fim bine înţeleşĭ de d-vóstră când venim cu gravamene de ale nóstre şi sĕ nu ni-se tălmăcéscă intenţiile totdéuna drept „pĕcate patriotice“ şi drept intenţii duşmănóse!

Nu este bine ca asemenĭ rele sĕ se încuibe şi la noi. D-l vice-şpan sĕ-şĭ facă datoria şi divergenţele periculóse, de carĭ a vorbit, vor fi delăturate.

Maioritatea ia la cunoscinţă rĕspunsul viceşpanuluĭ.

Intrând érăşĭ în desbaterea obiectelor puse la ordinea dilei, până cătră amédi tóte au fost resolvite, conform propunerilor comisiunei permanente.

Corespondentul.

Reformele pentru Macedonia.

Diarele turcescĭ din Constantinopol publică ordonanţele pentru punerea în aplicare a dispoziţiunilor din reformele decretate pentru provinciile europene ale imperiului şi relative la instituirea jandarmeriei şi înfiinţarea tribunalelor.

*

După o scire din Sofia, ambasadorul rus la Constantinopol, Sinoview, va sosi acolo în diua când va sosi şi ministrul de esterne al Rusiei, Lambsdorff, pentru a-i espune situaţiunea din Macedonia.

Probabil, că decisiunea pentru resolvarea cestiunei orientale, se va resolva după raportul luĭ Sinoview.

*

Diarul *„Die Zeit“* din Viena publică o depeşă din Berlin, după care ministrul Rusiei Lambsdorff, vré sĕ asigure pacea în Balcanĭ, satisfăcênd aspiraţiunile creştinilor în privinţa reformelor. însĕ în acelaşĭ timp va căuta sĕ nu slăbéscă autoritatea Sultanului.

Procesul deputatului Valasek

Inaintea tribunalului din Nitra s'a început alaltăerĭ judecarea procesului lui *Ioan Valasek* deputat slovac naţionalist ales în cercul Verbo — Valasek e acusat de agitaţiune contra Maghiarilor, ce ar fi comis'o în vorbirea sa program ţinută în Krakov. El sĕ fi pretins atuncĭ şcóle cu limba de predare slovacă şi cărţĭ de dare slovăcescĭ, apoi vorbind de şcóle sĕ fi dis, că în aceste poporul e înveninat cu limba maghiară, că naţiunea slovacă e asuprită şi că Maghiarii ar trebui alungaţĭ érăşĭ în Asia, de unde au venit.

Acusatul *Valasek* négă, că a agitat în contra Maghiarilor şi a statuluĭ. El n'a dis, că Maghiarii sĕ mérgă în Asia, a dis însĕ că Maghiarii şi Slovacii împreună au alungat din ţéră pe Tătarĭ şi Turcĭ, sĕ fie dér ca înainte c'o miie de anĭ.

Presidentul spune, că acusatul gresesce, de óre-ce Tătarii au eşit de bună voie din ţéră, ér la alungarea Turcilor Slovacii n'au luat parte.

Acusatul: Se póte!

Presidentul: Nu spui adevĕrul când dicĭ, că Slovacii sunt asupriţĭ, căcĭ în şcólele d-vóstre învĕţaţĭ în limba slovacă.

Acusatul: In şcólele de stat *nu*.

Presidentul: Aşa-i! Dér Slovacii de ce nu invaţă ungurasce. Statul vĕ face tot posibilul sĕ învĕţaţĭ ungeresce, d-vóstrĕ însĕ nu vreţĭ.

Urméză ascultarea martorilor. Patru din acestia declară în faţa acusatului, că el a întrebuinţat espresiunile incriminate. Al cincielea martor şovăesce şi spune, că a fost ameninţat înainte de pertractare sĕ nu facă depoziţiĭ agravante contra acusatuluĭ. Interesantă a fost deposiţia fisolgăbirĕului pensionat *Csenkey*, care a dis că în Miava, afară de funcţionarĭ, *toţĭ se însufleţesc de partidul naţional slovac* După alegere, poporul n'a voit sĕ mai priméscă citaţiunĭ în limba maghiară.

In favorul acusatului Valasek depun *10 martorĭ*, însĕ tribunalul nu-i admite la jurămênt. Din causa acésta un aspru conflict s'a produs între procuror şi apĕrătorul Szecsi. Apĕrătorul impută procurorului, că e condus de intenţii ciudate. Procurorul dice, că intenţiile luĭ sunt mai patriotice, de cât ale apĕrătorului. Apĕrătorul protestéză şi nu dă voie nimĕnui sĕ se îndoéscă de patriotismul sĕu. Procurorul nepuţênd sĕ-i rĕspundă, dise, că clientul apĕrătorului e un *panslavist*, ceea-ce va şi dovedi.

După ascultarea martorilor urmă rechisitorul şi apĕrarea, apoi sentinţa, pe carĭ nu le cunóscem când scriem rêndurile acestea.

Colegiul cardinalilor la papa.

In diua de 23 Decemvrie papa a primit colegiul cardinalilor, care s'a presentat sĕ-şĭ esprime felicitările de Crăciun. In numele colegiului a vorbit cardinalul *Oreglia*, ca cel mai înaintat în etate.

La discursul lui Oreglia, papa a rĕspuns spunênd, că în anul acesta jubilar a avut ocasiunea a primi multe manifestaţii de iubire din lumea catolică, însĕ tot anul acesta a fost tulburat şi prin unele evenimente sociale, carĭ l-au întristat. Cu regret relevéză papa mai ales proiectul de lege italian asupra *divorţului*, care însemnéză resturnarea ordinei creştine şi aşedarea statelor pe basa *naturalismului păgân*. Papa a relevat apoi importanţa acţiunei *democraţiei creştine*. Acéstă acţiune, care corespunde necesităţiler timpului o aprobă, însĕ circumscrie scopurile şi mijlócele aşa că décă cineva ajunge pe căi rătăcitese nu se atribue acésta lipsei de conducere autoritativă. In acţiunea acésta desvóltă o activitate vrednică de laudă mai multe persóne distinse atât în Italia, cât şi în streinătate, mai ales câteva sute de ómenĭ tinerĭ.

El a fost acela, care a îndemnat clerul, sĕ desfăşure activitate pe acest teren, având în vedere anumite norme. Ideea democraţiei, în concepţia bisericeĭ, nu numai că se potrivesce în mod admirabil cu doctrina revelată şi cu convingerile religióse, dér s'a născut direct din creştinism şi s'a întărit prin creştinism, în urma lăţirei evangheliei între popóre.

Pe o cale cu desăvîrşire deosebită merge mişcarea revoluţionară ateistă, care urmăresce altă ţintă. Statele civile sunt ameninţate de dile amare. Mişcarea poporală creştinéscă, care stă în contradicere manifestă cu social-democraţia şi care o combate pe acésta, va face marĭ servicii societăţii civile.

SCIRILE DILEI.

— 12 (25) Decemvrie

Proiecte de legĭ. Ministrul unguresc de comerciu Ludovic *Lang* a spus în şedinţa de Vinerea trecută a dietei, că are de gând sĕ presente camereĭ patru proiecte nouĕ de legĭ, şi anume: un proiect despre căile ferate vicinale, altul despre cassele de ajutorare a bolnavilor, al treilea despre asigurarea muncitorilor în cas de accidente şi un proiect privitor la *revisuirea legei industriale.*

Wlassisc şi şcólele. O fóie din Budapesta spune, că în timpul vacanţei de Crăciun, ministrul *Wlassics* se va ocupa cu noul plan de învĕţămênt în istitutele pedagogice şi cu planul de învĕţămênt în gimnasii, pe carĭ le va publica în curênd.

Incompatibilitatea membrilor camerei magnaţilor. In şedinţa de la 31 Decemvrie a dietei, ministrul president va presenta un proiect de lege privitor la incompatibilitatea membrilor din camera magnaţilor.

Foi nouĕ maghiare. A apărut primul numĕr din diarul politic *„Brassói Hirlap“*, care va apărĕ de la anul nou începênd, în fie-care di, avênd de redactor pe d-l K. Molnár Lajos. Numitul diar în primul sĕu numĕr publică o scrisóre a contelui Apponyi, în care preşedintele camerei se ocupă cu Saşii din cunoscutul sĕu punct de vedere. Cu tóte acestea diarul promite a observa o atitudine politică conciliantă. — Un alt diar unguresc va mai apare în Braşov de douĕ orĭ pe lună, şi anume odată ungeresce şi odată nemţesce, sub titlul *„Erdélyi Népakarat“*, avênd de redactor pe d-l Victor *Knaller*, ér editor pe d-l Lazar *Kopf*. Acest diar va propaga *socialismul*.

Cadoul Reginei României. Maj. Sa Regina Elisabeta a trimis d-neĭ Manoloff, soţia prefectuluĭ de Rusciuk, o prea frumósă broşă de aur, de mare valóre artistică şi ornată cu iniţialele sale, în amintirea visitei M. S. Regelui Carol în Bulgaria, când d-na Manoloff în fruntea dómnelor din elita Rusciukuluĭ, i-au eşit spre întêmpinare la debarcader, oferindu-i buchete de florĭ.

Date statistice. In Ungaria judecătorii sunt în numĕr de 2.923, personalul concipiştilor 1.313, personalul funcţionarilor ajutătorĭ 3.201. Notarĭ publicĭ sunt 270, substituţĭ sĕu candidaţĭ 168, advocaţĭ 4.873, candidaţĭ de advocaţĭ 2 467.

Femeie de 130 anĭ. Diarului „E—k“ din Clusiŭ i se scrie,că în comuna Vişag, nu departe de B. *Huedin* a murit dilele acestea o Română de 130 anĭ. In cei din urmă 50 de anĭ ai vieţii sale se ocupa cu vrăjitoria. Rachiu n'a beut în viéţa ei şi carne n'a prea mâncat, trăind numai cu mămăligă şi lapte. Tot satul a fost la înmormêntarea ei.

Cel mai credincios amic al Rusiei. Cu ocasia onomasticeĭ Ţarului, agentul diplomatic rusesc *Bahmetyew* din Sofia a ţinut un toast, la dejunul ce l'a dat el, pentru principele *Ferdinand* al Bulgariei şi a dis, că *principele este cel mai credincios amic al Rusiei.*

Situaţia Băncei Naţionale a României. Situaţia Băncei Naţionale pe ultima sĕptĕmână a fost următórea: Reserva de aur a Băncei a atins cifra de 105,000,000 din care 76,000,000 aur şi 29,000,000 trate aur. Portofoliul e în scădere faţă cu anul trecut cu 1,877,576 leĭ; avansurile pe efecte publice sunt în descrescere cu 8,412,563. Biletele în circulaţie sunt în spor cu 21.667,340 leĭ.

---

zimbesc când trec printre dênşii. Nicĭ eu nu le sunt necunoscut şi din meditaţiile mele adesea mĕ trezesc, trebuind sĕ respund la salutul lor.

La Joia verde, când se fac altare pe la porţĭ, învălite cu o servietă albă şi pe ele statua Maicei Domnului de gips, trei trandafirĭ într'un păhar şi douĕ sfeşnice de plumb, alérgă după mine cu tăierul în care tot-déuna arunc câte un bănuţ. Mĕ trateză ca pe un vecin şi bun prieten pe mine care, vecinic cugetător, trec atât de inofensiv pe dinaintea lor. In Septemvrie când ei inalţă în vênt smeii de hârtie, adesea mĕ ocolesc în drum, ér câte o fetiţă care îşĭ petrece sărind peste o sfóră, se opresce în jocul ei, ca sĕ nu mi-se împletecéscă piciórele în sfóră.

Aşa zării într'o di o fetiţă schilodă.

De atuncĭ au trecut mulţĭ anĭ. Mĕ mutasem tocmai în părţile acestea şi ea era atuncĭ de vr'o 8 sĕu 10 anĭ. Fetiţa din nenorocire nu putea sĕ ia parte la săriturĭ. Imbrăcată în haină de doliu — murise tocmai tatăl sĕu, care era calfă de dulgher — se aşedă pe o pétră, luă mica sa cârje în braţe şi se uita, cum se jucau alţii. Mĕ cuprinse mila, când mĕ uitam la faţa ei tristă, palidă şi inteligentă, la ochii ei marĭ albaştri şi la pĕrul ei castaniu, care eşia la ivélă de sub o pălărie négră. Cu timpul observă mila în privirile mele şi rĕspundea cu un zîmbet melancolic. De câte orĭ treceam pe lângă ea, îĭ diceam „Bună diua mititico“.

Timpul trecea — 2 sĕu trei anĭ trec aşa de repede — şi într'o di de Joi în luna Maiŭ, când pomii din grădina călugărilor Sf. Ioan de Deo îşĭ îmbrăcaseră podóba lor verde, când pe la órele 11 eşii din casă, observaiŭ că strada Reusselet oferă o privelisce estra ordinar de solemnă. Uitasem! Era diua confirmaţiunei. Muncitorul, care în fie care séră, cetindu-şĭ jurnalul insulta popii, putea sĕ înjure cât îĭ plăcea.

„Nu suntem păgânĭ“, diceau mamele şi copiii mergeau la lecţia de religie. Afară de acésta, sĕrbătórea le oferia prilegiul sĕ închidă atelierul. Ciobotarul radical, care stătea cu pipa în gură înaintea prăvăliei sale putea să dea din umerĭ şi sĕ murmure, cât îĭ plăcea printre dinţĭ: „Ce prostie“ acésta nu scădea nimic din spectacolul sĕrbătoresc al străḑii.

(Va urma)

Păruială în cafenea. „B. L.“ scrie următórele: In odaia separată a unei cafenele din Brașov erĭ séra mai mulțĭ domnĭ jucau cărțĭ. La început mergea bine, însĕ ispita diavolului a provocat în curênd ceartă. Doi dintre jucătorĭ, amêndoi brașovenĭ, s'au încăierat și spre distracția numeroșilor óspețĭ au aranjat o pălmuire festivă. La intervenția chelnerilor cu mare greutate se liniștiră domnii și împăcându-se imediat, au urmat mai departe cu jocul, ca și cum nu s'ar fi întêmplat nimica.

Ger. După câteva ȡile de repaus, gerul și-a reluat domeniul sĕu. Termometrul arată érășĭ câte 20° și trenurile sosesc cu întârȡierĭ marĭ.

Asasinul călugărului. Prin luna Octomvrie aduserăm și noi scirea, că sub un pod de pe drumul dintre Pintic și Nepos s'a găsit cadavrul unui om mutilat în mod bestial. Mult timp nu s'a putut constata identitatea victimei, nicĭ nu s'a putut descoperi făptuitorul. Abia pe la sfirșitul lunei trecute s'a constatat, că mortul era călugărul Ștefan Constantin din Ilva-mare, care de anĭ de ȡile umbla prin comunele de pe Bârgae și de pe Someș, mângâind ómenii cu rugăciunĭ și sfaturĭ bune. Călugărul strînsese din daruri, ce le primia câte-va sute de florinĭ. Banii și-i plasa de obiceiŭ la institutele de economie, dér se întêmpla, că dedea la ómenii lipsițĭ și împrumut. Intre alții îi era dator și George *Vartolomeiŭ* din Rebra cu 600 coróne. Călugărul a mers în nóptea de 8 Oct. la Vartolomeiŭ, care l'a primit bine. Vĕȡênd însĕ, că Ștefan Constantin are la sine o sumă mai mare de banĭ, l'a cuprins ispita diavolului și când ópele dormia, l'a omorît cu securea, jefuindu-l de toțĭ banii sĕi, în sumă de vr'o 800 coróne. Apoi luând cadavrul, l'a ascuns sub un pod, unde l'au găsit a doua ȡi copiĭ, carĭ păziau vitele. Gendarmii din Feldru, au descoperit ȡilele acestea urme de sânge în casa lui Vartolomeiŭ și luându l la interogatoriu, și-a mărturisit crima. Asasinul fù transportat la penitenciarul din Bistrița, unde este ținut în prevenție până i-se va face judecata.

„Se caută măgarĭ“. „M. P.“ din Clușiŭ (23 Dec.) sub titlul de mai sus publică următórea scire, din care estragem câte-va pasage în traducere fidelă: „Este lucru sciut, că după Serbia noi suntem cei dintâiŭ în esportul de porcĭ. In timpul din urmă Englesii au deschis debușeu în Africa de sud și pentru *caii maghiarĭ*... Acuma vin Germanii, deschiȡênd debușeu unei ramure de esport surprinȡĕtor de nouĕ: anume *măgarilor maghiarĭ*. Proprietarul Bárány Marton din Gherla a încheiat anume contract cu o firmă din Berlin pentru esportarea a 1000 de măgarĭ. Póte sĕ fie grandomanie din partea Germanilor, că umblă după măgarĭ prin streinătate, séu póte fi și politică inofensivă, care are tendința de a provoca cel puțin aparența, că în Germania nu sunt destui măgarĭ. Orĭ cum ar sta lucrul, este de mirat, că tocmai la noi s'au adresat — pentru măgarĭ.“

Și noi ne mirăm.

Presența de spirit a unei dame. O damă din Viena a scăpat de o mare nenorocire prin presența sa de spirit. La colțul stradilor Kürntner și Augustiner, în fața hotelului Sacher, unde întotdéuna este mare aglomerație, douĕ dame voiau sĕ traverseze strada. Tocmai atuncĭ venea pe acolo un car cu ghiață. Dama mai bĕtrână avù încă atât timp sĕ sară la o parte, cea mai tînĕră însĕ n'a mai putut scăpa și a ajuns între rótele carului. Se auȡiră strigăte de desperare din partea trecĕtorilor, carĭ se adunaseră grămadă și așteptau sĕ li-se ofere un spectacol din cele mai îngrozitóre. Când ce sĕ veȡĭ? După ce a trecut carul, tinĕra damă se sculă și alérgă spre cea mai bĕtrână, ȡicênd: „Nu te speria, mamă, nu mi-s'a întêmplat nimica“ Ea avuse adecă presența de spirit și când s'a vĕȡut între róte s'a făcut ghem și a așteptat nemișcată până a trecut carul. Mulțimea, care se adunase la fața locului, a făcut ovațiunĭ călduróse tinerei dame pentru presența sa de spirit.

Sinucidere duplă. Nu de mult s'a sinucis învĕțătórea Székely Margit de la șcóla confes. r. cat. din Liszka, împreună cu tinĕrul Ujj István fost vice-notar comunal fiul predicatorului reformat din Ladmoș. O fóie din Clușiŭ, vorbind despre causele acestei duple sinucidierĭ, spune că fata care este originară din Clușiŭ s'a sinucis fiindcă preotul Gecsei ar fi persecutat-o din causă, că se logodise cu un reformat, ba în timpul din urmă ar fi acusat-o în fața senatului școlar, că întreține relațiunĭ neiertate cu tinĕrul. Acestea au amărît'o fórte mult pe fată și de rușine și-a luat viéța împreună cu amantul eĭ.

Un pianino de Hoffmann, aprópe nou de tot, se află de vêndare. Detaliĭ se pot afla la administrația fóiei nóstre.

Dispariții princiare.

Scirile telegrafice mai nouĕ confirmă telegramele despre dispariția principesei moștenitóre a Saxoniei *Luisa Antoinette*. Mai mult, se descopere acum, că și archiducele *Leopold Ferdinand*, fratele mai mic al principesei, a dispărut de la casa părintéscă. Principesa a fugit cu profesorul frances *Giron*, ér archiducele cu actrița Maria *Adamovicĭ*, cu care era în relații de mai de mult. Amorezații s'au întêlnit în Genf.

Se ȡice, că causa dispariției principesei de corónă ar fi neînțelegerile familiare. Pe când încă regele Albert zăcea bolnav în Sibillenort, între prințesă și bărbatul eĭ s'au petrecut scene penibile. Tóte scrisorile prințesei au fost confiscate și pe basa conținutului din acele scrisorĭ, se prevedé o totală rupere a relațiilor de căsĕtorie între cei doi soțĭ. Bărbatul prințesei și archiducele Leopold Ferdinand se luau într'una la bătaie. Urmarea a fost, că principele zăcù bolnav mai multe sĕptĕmânĭ. Scirea, că prințul moștenitor saxon și-a fracturat piciorul cu ocasia unei vênătorĭ, nu era adevĕrată. După reînsĕnătoșare, principele s'a reîntors la Dresda, unde încă în ȡiua sosirii s'au petrecut între el și nevastă-sa scene estra-ordinar de agitate. Principele a bătut pe principesa c'un baston. Ea a plecat imediat la Salzburg.

Din altă sorginte se anunță, că părechea moștenitóre a trăit în armonie până în timpul din urmă. Sunt câte va lunĭ însĕ de când numai erau împreună. Și-au promis reciproc, că vor trăi separațĭ în cinste și că nu vor îngriji decât de copiiĭ lor. Cu tóte acestea scenele scandalóse s'au repetat. Nu arare-orĭ principesa avea obrazul sângerat și umflat de pălmile, ce le căpĕta.

In Saxonia întrégă, casul acesta e considerat ca o mare lovitură.

*

Despre archiducele *Leopold Ferdinand* se anunță din Viena, că într'o scrisóre adresată domnitorului spune, că *iese din rêndul membrilor familiei domnitóre*. El a reînapoiat mareșalului curții tóte ordinele sale și și-a depus rangul ce-l ocupa în armată. El va purta de aicĭ înainte numele de *Wofling Leopold* și cât mai curênd se va logodi cu actrița Maria Adamovicĭ. Curtea a luat mĕsurile necesare, ca pe Leopold Ferdinand sĕ-l escludă din familie, ceea-ce se va aduce la cunoscința publică în monarchie.

Archiducele Leopold Ferdinand, care iubia mult pe sora sa Luisa, când acésta s'a măritat, a părăsit și el Austria. Cu cincĭ anĭ înainte voia sĕ iee în căsĕtorie pe donna *Elvira*, fiica pretendentului la tronul spaniol Don Carlos, care scurt după aceea fugi în America cu pictorul italian *Folchi*. Căsĕtoria proiectată nu s'a făcut din causă, că *Maria Cristina*, regina regentă a Spaniei, a adresat o scrisóre Maj. Sale *Francisc Iosif* în care îĭ face atent, că o ast-fel de căsĕtorie ar încuraja pe Carliștĭ. Intr'aceea archiducele Leopold Ferdinand urma sĕ mențină relațiile cu actrița Adamovicĭ, curênd însĕ a trebuit sĕ iésă din legăturile armatei austro-ungare, fiind-că într'o cafenea din Iglau, fiind turmentat, a făcut un mare scandal. Maria Adamovicĭ s'a strămutat în Viena, unde o visita des archiducele, venind din Salzburg. Incă în tómna trecută se vorbia în cercurile curții, că archiducele va încheia căsĕtorie morganatică cu Maria Adamovicĭ. Familia domnitóre însĕ, n'a permis o ast-fel de căsĕtorie, și a trimis pe archiduce într'un sanatoriu din ținutul Rinului, unde a petrecut mai multe lunĭ, și unde a pretins sĕ se numéscă *Wofling* Leopold.

*

Aceste întêmplărĭ preocupă acum Europa întrégă. Douĕ curțĭ, cea din Dresda și cea din Viena, sunt atinse prin aventurile celor doi frațĭ. — Cel mai sdrobit trebue că e bĕtrânul rege George al Saxoniei, care zace bolnav și care la vîrsta înaintată de 70 anĭ, vede cum fericirea și mulțumirea a perit din casa lui.

Afacerea Humbert.

Arestarea la Madrid a familiei Humbert produce o colosală sensație în tótă lumea. Dăm adĭ amĕnunte nouĕ după scirile ce le-a primit ȡiarul „Universul“:

Se telegrafiază din Madrid, că Teresa Humbert continuă a amenința pe nisce înalte personalitățĭ. Dênsa ȡice:

— „Intrégа avere a fiicei mele a fost furată. Voiŭ spune numele adevĕraților vinovațĭ. Multe persóne din Paris trebue sĕ nu mai fi dormind de la arestarea mea încóce.

„Am sĕ-mĭ rĕsbun Acei, carĭ ne-au desonorat, vor plăti scump infamia lor.“

Membrii familiei Humbert duceau în Madrid o viéță fórte frumósă. Invitau adeseorĭ la prânȡ pe stăpânii casei, făceau darurĭ bogate fiicei lor. Eva Humbert cânta la pian, Paulina Daurignac cânta romanțe și Ioan făcea picturĭ. Visitau museele, raritățile, cafenelele, locurile de preumblare. Diceau că sunt belgienĭ. Au cumpĕrat mobile la licitație publică. Hârtia de rentă încredințată d nei Mugica va constitui acum întrégа lor bogăție afară de colanul de diamante, în valóre de 125 de mii de francĭ și de alte bijuterii.

Câți-va polițiștĭ francesĭ se află în călĕtorie pentru Buenos Ayres (Argentina) pe acelașĭ bastiment pe care s'a îmbarcat dómna Dalaza, creȡêndu-se că acésta se duce după amantul sĕu Daurignac în America.

Diarele liberale din Paris afirmă, că fostul ministru de justiție Guérin, avocatul d-nei Humbert, e fórte mult compromis. Alte ȡiare spun, că d-na Dalaza a fost aceea care a destăinuit refugiul familiei Humbert.

Corespondentul din Madrid al ȡiarului „*Figaro*“ a interviewat pe Romain Daurignac, fratele d-nei Humbert, care a ȡis:

— Nu e adevĕrat că am înșelat lumea cu atâtea milióne. Operațiunile și transacțiunile nóstre au fost perfect legale. Noi am fost victimele unor cămătarĭ. Bancherul Catin ne-a împrumutat douĕ sute de mii de francĭ și voia sĕ-i dăm treĭ milióne pentru acéstă sumă.

Tereza Humbert a ȡis aceluiașĭ corespondent:

— Suntem ómenĭ onești. O sĕ facem deplină lumină.

Diarul „*Neue Freie Presse*“ află din Madrid, că mai mulțĭ comercianțĭ d'acolo declară, că sunt creditorĭ ai familiei Humbert pentru rufe și îmbrăcăminte.

Soții Humbert, arȡênd nisce documente pe când polițiștiĭ băteau la ușă, au ars din greșélă și un pachet de bancnote în valóre de 60 de mii de francĭ.

Tereza Humbert, înainte de a urma pe polițiștĭ, a îmbrățișat pe proprietăresa casei d-na Mugica, înmânându-i un pachet.

Mai târȡiu, deschiȡênd pachetul, d-na Mugica a găsit în el 200,000 pesetas, în rentă, și s'a grăbit sĕ prădea pachetul poliției.

Tereza Humbert declară, că n'a fugit din Paris, ci a plecat pe față, liniștită. Mai declară, că a ascuns într'un loc sigur la Paris documente importante, compromițătóre pentru mai multe personagii.

Astfel afacerea Humbert va deveni a doua Panama.

Familia Humbert a fost descoperită prin o scrisóre anonimă primită de ambasadorul frances, căruia i-se dădea adresa exactă.

Jurisconsulții declară, că familia Humbert va puté sĕ fie condamnată la cel mult treĭ anĭ închisóre, deórece falsificările sunt deja prescrise.

Diarul „*Matin*“ anunță nouĕ și apropiate arestărĭ. Vĕduva Humbert amenință de asemenea cu destăinuirĭ scandalóse.

Diarul „*Patrie*“ spune, că familia Humbert a fost descoperită de agențĭ secrețĭ francesĭ, trimișĭ de judecătorul de instrucție Lemercier.

Convocare.

Adunarea cercuală ordinară a despărțĕmêntului „Alba-Iulia“ al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“, se convócă pe a 3-a ȡi de Crăciun la 9 Ianuarie n. 1903 la 10 óre a. m. în comuna *Chișfalău*, în edificiul școlei.

Programul: 1. Deschiderea adunărei prin directorul despărțĕmêntului. 2. Raportul comitetului. 3. Raportul cassierului. 4. Alegerea unei comisiunĭ pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor. 5. Disertațiune. 6. Propunerĭ eventuale. 7. Alegerea unei comisiunĭ pentru verificarea procesului verbal. 8. Inchiderea adunărei.

La acéstă adunare se învită toțĭ membrii despărțĕmêntului și toțĭ cei ce se interesézĕ de progresul cultural și binele poporului român.

Alba Iulia, în 23 Dec. 1902.

Simeon Micu, directorul despărț. *Dr. Ioan Marcea*, notarul despărț.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 24 Decemvrie. Se vorbesce, că la 28 Decemvrie Szell și Koerber vor avé o nouă și ultimă întêlnire în afacerea pactului

Bucurescĭ, 24 Decemvrie. Se susține scirea, că Regele Carol va face o visită Regelui Alexandru al Serbiei la Belgrad.

După proiectul de budget al ministeriului afacerilor străine, unul din miniștrii României în strĕinătate va fi promovat ministru de clasa I.

Iași, 24 Decemvrie. Cu tot frigul douĕ grupurĭ, compuse din peste 25 Evrei, au părăsit erĭ orașul pentru a emigra în America.

Constantinopol, 24 Dec. Pórta desfășură mare zel pentru a face sĕ dispară causele de nemulțumire în provinciile europene ale imperiului. Ea îndepărtéză, orĭ permută pe șefii vilaetelor, înlocuindu-i cu personagii mai ireproșabile.

Londra, 24 Decemvrie. Archiepiscopul de Canterbury, primul notabil în biserica anglicană, a murit.

Diverse.

Capital frances băgat în întreprinderĭ în Rusia. *Journal officiel* arată că în Rusia s'au băgat aprópe șépte miliarde de lei (7.000.000.000). „Birj. Viedomosti“ dă următórele amĕnunte: Șése miliarde sunt puse în hârtii de ale statuluĭ și în obligațiunĭ de ale căilor ferate; vr'o 90 de milióne, în fondurĭ finlandese; în proprietățĭ imobiliare sunt vr'o 19 milióne; în băncĭ 18 milióne; în întreprinderĭ comerciale și industriale 792 de milióne. Suma din urmă (792 de milióne) se împarte astfel: în Rusia de nord 25 de milióne; în Rusia centrală 242 de milióne; în Rusia sudică 300 de milióne; în Polonia 180 de milióne.

In privința întreprinderilor, în carĭ capitalul e băgat dă următórele amĕnunte: In Rusia de nord sunt: 12½ milióne în metalurgie, 3 milióne în fabricare de ciment, 2 milióne în fabricare de chimicalii, 3 milióne la gaz, 3 milióne în conserve; în Rusia centrală: 146 milióne în metalurgie, 37 milióne în mĕtasă, 13 milióne în gaz și electricitate, în întreprinderĭ de construcții de case etc. 3 mil. In Polonia: 132 de mil. în metalurgie și mine de cărbunĭ, 34 de mil. în întreprinderĭ de construcții, etc, In aceste date se numĕră și acele întreprinderĭ belgiene, carĭ au fost întemeiate cu capital frances.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,

se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se maĭ adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Cărţi de rugăciunĭ şi predicĭ.

Anghira Mântuireĭ, cărticică de rugăciunĭ şi de cântărĭ pentru mângăerea sufletéscă *Ediţ. IV. corectată*. Gherla. Preţul unuĭ es. înpăreţĭ tarĭ coloraţĭ 70 banĭ. (+ 10 b. porto.)

Mărgăritarul Sufletuluĭ, carte de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuinţele vieţiĭ. *Ediţiunea IV.* Gherla. Conţine peste 343 pag. Legată costă 1 cor. (+ 10 b. porto).

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită maĭ ales pentru copiiĭ maĭ mărişorĭ. Legată costă 44 banĭ) + 5 b. porto).

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacurateĭ Fecióre Maria pentru folosul şi mângâiarea sufletelor. Preţul legat 40 banĭ (+ 5 b. porto).

Cuvêntărĭ bisericescĭ scrise de Ioan Papiu Tom. III Preţul 3 cor., plus 20 b. porto.

Cuvêntărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu*: tomul I, II şi IV cuprinde cuvêntărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; şi pentru tóte sĕ bătorile de peste an. Pe lângă predicĭ, se maĭ află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor (plus 10 b. porto)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, V. I. de *Em Efterescu*, cunoscut atât de bine în cercurile româneścĭ din numĕrósele sale scrierĭ. Are 250 pag. Preţul cor. 3 (+ 20 b. porto.)

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul luĭ Decharbe, de *V. Christe*. Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşuluĭ. Preţul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Mama sfântuluĭ Augustin de Emil Bougaud, traducere de Salba. Editura d-luĭ prof. Dr. E. *Dăianu*. Tipografia archidiecesană din Blaşiŭ. Cartea are 31 cóle de tipar (500 paginĭ) şi este fructul osteneleelor unor laborioşĭ studenţĭ în teologie dela universitatea din Budapesta Cuvêntul „Salba ne reamintesce societatea literară cu acelaşĭ nume a teologilor din seminarul desfiinţat „S-ta Barbara“ din Viena. căreĭ societăţĭ îĭ mulţumim publicarea Fabioleĭ şi a uneĭ părţĭ din catechismuĭ cel mare al luĭ Deharbe. Traducĕtoriĭ ne ofer o lectură edificătóre în stil îngrijit, tiparul curat, hârtia bună. Preţul unuĭ esemplar legat e ezant în pânză este 4 coróne (+ 30 b porto) Un esemplar broşat 3 coróne (+ 30 b. porto).

Cuvêntărĭ funebralĭ şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, de Ioan Papiu Preţ. 3 cor. (plus 30 b. porto.)

Cuvêntărĭ funebrale şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de *Ioan P piu*. Conţin vre-o 400 pag. Preţul 3 coróne (+ 20 b. porto.)

Călindarul Plugariuluĭ.

A apărut şi se póte procura de la tipografia *A. Mureşianu* — Braşov, „Călindarul Plugariuluĭ“. Preţul, cu porto, 25 cr. (50 banĭ).

Acest călindar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obicĭnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor şi cele poştale, scala timbrelor, Mĕsurile, tîrgurile din Ardeal şi Ungaria şi lista advocaţilor românĭ.

In *partea literară* vedem portretul bine reuşit al repausatuluĭ episcop *Mihail Pavel* cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restignirea luĭ Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Sĕ-l urmăm“). Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cincĭ într'o păstaie (poveste de Andersen), Lulêua luĭ moş Radu, Legenda pământuluĭ şi a muncii, de Dim. Dan, „Aĭ mai tare om din lume“ (poesie în dialect bănăţenesc) de regretatul tînĕr poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este şi în acest an bine representată prin următórele articole: „Duşmanii economieĭ“ de Ioan Georgescu; „Plantarea pomilor“ de A. Boldor, „Causele de ce sĕmĕnăturile sunt rele“ de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricăcióse pomilor şi viilor“, „Ce plătesce banul şi cum îl cruţăm noĭ?“

După partea economică urmézā pe maĭ multe paginĭ diferite „poveţe“, apoĭ „Diverse“ şi în fine „Anecdote şi Glume“.

Ca adaos sunt şi anul acesta o mulţime de anunţurĭ.

Sz. 11904—1902.

tlkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a „Furnica“ takarékpénztár végrehajtatónak Jaru Miklós végrehajtást szenvedő elleni 300 és 476 kor. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén levő, Ludisor község területén fekvő a ludisori 28. sz. tljkvben foglalt Já________ Jáŕu Miklós, Járu Mária, Járu János, Járu Miklós lui Murán, Járu Mária férj. Lakatos Miklósné és Járu János lui Ávrám nevén álló A † 67, 68, 69 hrsz. al. ingatlanra egészben 640 koronában

618	„	„	„	„	9	„
718	„	„	„	„	16	„
830	„	„	„	„	25	„
970	„	„	„	„	16	„
1120	„	„	„	„	28	„
1133	„	„	„	„	26	„
1202	„	„	„	„	21	„
1782	„	„	„	„	21	„
1849	„	„	„	„	33	„
1911, 1912	„	„	„	„	21	„
2135	„	„	„	„	15	„
2144	„	„	„	„	11	„
2152	„	„	„	„	16	„
2311	„	„	„	„	24	„
2458	„	„	„	„	16	„
2552	„	„	„	„	40	„
2625	„	„	„	„	24	„
3166	„	„	„	„	21	„
3197	„	„	„	„	49	„
3212	„	„	„	„	42	„
3270	„	„	„	„	10	„
3344	„	„	„	„	12	„
3764	„	„	„	„	20	„
3852	„	„	„	„	17	„
4011	„	„	„	„	28	„
4945	„	„	„	„	14	koronában

a ludisori 157 sz tljkvben foglalt Járu János, Járu Miklos lui Ávrám, Járu Mária férj. Lakatos Miklósné, Járu János lui Ávrám és Járu Alexe nevén álló A † 647 648, 649 hrsz alatti ingatlanra egészben 12 kor. a ludisori 200 sz. tljkvben foglalt Járu János kisk. Járu Szofrána kisk Járu György, Járu Anna kisk., Járu Mária kisk., Járu Miklos kisk., Járu Anna özv., Járu Joan Járu János, Járu Verona, Járu Eftimia, Járu István kisk., Járu Eva, Járu Mária frj. Tomária Dávidné. Járu Juon l. Joan kisk. Járu Péter Járu Miklos lui Ávrám, Járu Mária frj. Lakatos Miklosné, Járu Juon lui Ávrám, Járu Péter Har kisk Járu Alexe, Májlát Iván, Járu Heléna kisk. és Bukureanu Anna szl. Darú nevén álló A † 1822—1828 hrsz. a ingatlanra egészben 48 koron., a 4914—4919 hrsz. ingatlanra egészben 22 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1903 évi Január hó 12-dik napján délelőtt 9 órakor** Ludisoron megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 novem 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyministeri rendelet 8 §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 §-sa értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1902 évi Október hó 8-ik napján.

A kir. járásbiróság, mint tlknyvi hatóság 789.1—1

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria şi **Nic. I. Ciurcu** la **Eremias Nepoţii.**